

Dyslexiegids 2017-2018

FONTein

Woord vooraf

Beste ouders,

Onze school zet hoog in op passend onderwijs. Want niet ieder kind leert op dezelfde manier en heeft behoefte aan dezelfde dingen. Dat vinden wij heel normaal. Daarom bieden wij onderwijs op maat. Die hulp bij het leren noemen we 'ondersteuning'. Zo komen onze leerlingen binnen hun eigen mogelijkheden maximaal tot ontwikkeling.

In deze gids vertellen wij u hoe de ondersteuning voor leerlingen met ernstige lees- en spellingsproblemen er op onze school uit ziet. We leggen uit hoe we deze problemen zo vroeg mogelijk signaleren en wat we vervolgens doen. We vertellen hoe we onderzoeken of een kind misschien dyslexie heeft en welke begeleiding uw kind krijgt tijdens de onderzoeksfase. U leest ook wat we doen als uw kind dyslexie heeft.

Na het lezen van deze gids weet u hoe het dyslexieprotocol van onze school eruit ziet en wat dat voor uw kind kan betekenen. Heeft u toch nog vragen? Stel deze dan gerust aan de leerkracht of intern begeleider. Samen zorgen we voor een school waar alle kinderen zich fijn voelen én heel veel leren!

Marlies van Dorp-Bor *directeur*
Sonja Smit *adjunct-directeur*

Inhoudsopgave

Woord vooraf	2
1. Dyslexie wat is dat eigenlijk?	3
2. Dyslexieprotocol	4
3. Mijn kind heeft misschien dyslexie, wat nu..?	5
3.1 Dyslexietraject	5
2.1.1 Start: de nulmeting	5
2.1.2 Begeleiding	5
2.1.3 Tweede meting	6
2.1.4 Derde meting	6
3.2 Dyslexieonderzoek	6
4. Dyslexie.... en dan?	7
5. Vragen?	7

1 Dyslexie wat is dat eigenlijk?

Dyslexie is een aangeboren leerstoornis. Iedereen kan het hebben. Kinderen met dyslexie hebben grote moeite met lezen en vaak ook met spellen. De problemen zijn hardnekkig. Ondanks heel veel oefenen en trainen blijven de schoolprestaties achter.

De oorzaak van dyslexie is onbekend. Als dyslexie in de familie voorkomt, is er een grotere kans dat een kind dyslexie heeft. Maar ook een kind zonder dyslectische familieleden kan zelf dyslexie hebben. Ongeveer 3 procent van alle mensen heeft dyslexie. Dat betekent dat er in de meeste klassen wel een kind is met dyslexie.

Kinderen met dyslexie hebben in ieder geval veel moeite met technisch lezen en vaak ook met spellen. Er zijn ook andere signalen die wijzen op dyslexie, bijvoorbeeld:

- moeite hebben met het verschil horen tussen klanken
- het slecht kunnen onthouden van losse gegevens, zoals kleuren en getallen
- heel veel moeite hebben met het verschil tussen links en rechts
- het omdraaien van letters en cijfers
- het lastig vinden om rekentafels en spellingregels in te prenten

Niet al deze kenmerken hoeven van toepassing te zijn. Dyslexie is niet bij alle kinderen hetzelfde. Dyslexie uit zich op verschillende manieren en kan variëren in ernst. Dyslexie is in ieder geval een ingewikkeld probleem dat invloed heeft op het hele functioneren van een kind.

2 Dyslexieprotocol

Leesproblemen moeten zo vroeg mogelijk worden opgemerkt en aangepakt. Op onze school hanteren wij daarom een dyslexieprotocol. Daarin staat op welke manier wij lees- en spellingproblemen signaleren en aanpakken.

In de kleutergroepen kijken we of de ontwikkeling van uw kind goed verloopt. Uw kind leert er knippen, plakken en knutselen en leert ook de eigen naam te schrijven. Daarnaast leert hij versjes, kleuren, getallen en een aantal letters. Wanneer uw kind hier opvallend veel moeite mee heeft, dan gaan we met u in gesprek en bieden we uw kind extra begeleiding in de klas. Bovendien houden we uw kind bij de overgang naar groep 3 extra goed in de gaten.

In groep 3 leren alle kinderen lezen en spellen. Het kan zijn dat uw kind dit in het begin moeilijk vindt. Het is voor hem dan lastig

het tempo van de klas bij te benen. Het kan ook zijn dat uw kind weinig plezier heeft in het lezen of klaagt over hoofdpijn. Samen met u bepalen we dan hoe we uw kind kunnen helpen. Wij kunnen uw kind extra oefening en begeleiding geven bij het leren lezen en spellen. Daarnaast vragen we u meestal om voor de zekerheid de ogen en oren van uw kind te laten controleren.

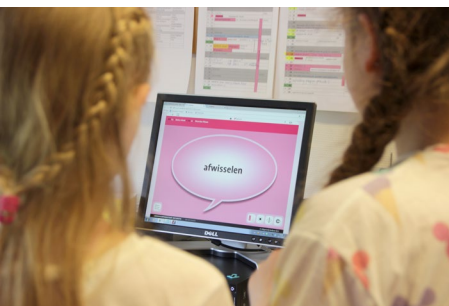
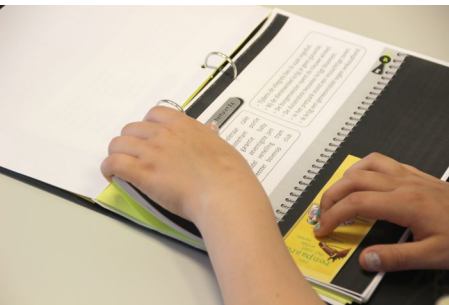
Ook in hogere groepen kan de leerkracht merken dat uw kind moeite heeft of krijgt met lezen en spellen. De lesstof wordt moeilijker en het tempo ligt hoger. Kinderen die in groep 3 nog konden meekomen, kunnen nu toch achterblijven. Als dit gebeurt, krijgt uw kind extra ondersteuning. Samen met u bespreken we hoe die extra ondersteuning gegeven wordt.

Vaak hebben kinderen baat bij de extra ondersteuning. Veel kinderen kunnen na enige tijd weer aanhaken bij het niveau en de lesstof van de klas. Als een kind ondanks extra hulp moeite blijft houden met lezen of spellen, dan is er misschien meer aan de hand. Als u of de leerkracht vermoedt dat er misschien sprake is van dyslexie, dan kan uw kind worden aangemeld voor het dyslexietraject van school.

Dyslexie kan alleen worden aangetoond als kinderen lang genoeg leesonderwijs hebben gevolgd. Kinderen kunnen daarom pas vanaf eind groep 3 voor het dyslexietraject worden aangemeld. Niet eerder. Omdat wij wel al vanaf begin groep 3 extra begeleiding kunnen bieden, gaat er geen tijd verloren. In groep 3 kan uw kind dus al extra ondersteuning krijgen, zodat hij in groep 4 kan starten met het dyslexietraject.

3 Mijn kind heeft misschien dyslexie, wat nu..?

3.1 Dyslexietraject

Uw kind heeft moeite met lezen of spellen. Daarom kreeg hij extra ondersteuning in of buiten de klas. Toch bleven de leesresultaten of de spellingresultaten achter. Uw kind werd daarom aangemeld voor het dyslexietraject.

Tijdens het dyslexietraject onderzoeken we of er misschien sprake zou kunnen zijn van dyslexie. Uw kind krijgt binnen én buiten de klas intensieve ondersteuning, extra begeleiding en meer oefening. Wat we doen en hoe we het precies aanpakken, omschrijven we in een handelingsplan. Als uw kind door de extra ondersteuning beter leert lezen en spellen, dan heeft uw kind geen dyslexie. Gaat uw kind niet of nauwelijks vooruit, dan is dat misschien wel zo.

Aan het einde van het dyslexietraject gaan we opnieuw met elkaar in gesprek. We vertellen u dan hoeveel uw kind vooruit is gegaan. Als uw kind onvoldoende vooruit is gegaan, dan adviseren wij u te laten onderzoeken of uw kind dyslexie heeft. We vertellen u ook waar u daarvoor terecht kunt. We helpen u bij de aanvraag van het dyslexieonderzoek en het aanleveren van de juiste documenten.

3.1.1 Start: de nulmeting

Gwendolyn Trompert is onze dyslexiespecialist. Bij de start van het dyslexietraject neemt zij een 'nulmeting' af. Uw kind maakt dan een aantal toetsen. Na afname van de toetsen weten we precies hoeveel uw kind achterloopt, wat hij al kan en waar hij nog moeite mee heeft. Gwendolyn bespreekt de toetsresultaten met onze intern begeleiders Inge Griffioen en Maaïke

van den Akker. Samen bepalen zij of uit de toetsresultaten en de observatie van Gwendolyn inderdaad blijkt dat uw kind grote moeite heeft met lezen en spellen. Als dat zo is, wordt uw kind opgenomen in het dyslexietraject van school. U krijgt altijd een terugkoppeling van de afgenomen nulmeting, ook als uw kind niet in het dyslexietraject wordt opgenomen.

3.1.2 Begeleiding

Als uw kind wordt opgenomen in het dyslexietraject, dan krijgt hij zowel in als buiten de klas extra ondersteuning. In de klas biedt de eigen leerkracht extra ondersteuning bij de lees- en spellinglessen. Uw kind krijgt voorafgaand aan iedere lees- en spellingles extra instructie en hulp van zijn juf of meester. Waar nodig krijgt uw kind extra tijd om het werk te maken, legt de leerkracht de stof een keer extra uit, of worden de oefeningen aangepast. Uw kind mag ook gebruik maken van hulpmiddelen, zoals een leesliniaal of vergrote teksten.

Uw kind krijgt ook extra hulp buiten de klas. Hij gaat twee keer in de week een half uur naar juf Gwendolyn. Daar oefent hij samen met maximaal drie andere kinderen met lezen en spellen. Hij krijgt alle spellingregels bijvoorbeeld nogmaals uitgelegd, oefent in het nauwkeurig en vlot lezen en doet lees- en luisterspelletjes om het leesplezier te vergroten. Gwendolyn gebruikt materialen en methodes die aansluiten bij het werk in de klas. Daarnaast werkt zij met materialen die speciaal ontworpen zijn voor kinderen die extra oefening voor lezen en spellen nodig hebben.

3.1.3 Tweede meting

Na een half jaar meten we hoeveel uw kind vooruit is gegaan. Uw kind maakt dan dezelfde toetsen als tijdens de nulmeting. Hij maakt de toetsen opnieuw bij Gwendolyn Trompert. Zij bespreekt de toetsresultaten weer met Inge Griffioen en Maaïke van den Akker. Het kan zijn, dat uw kind de achterstand heeft ingehaald. In dat geval kan uw kind weer aanhaken bij het niveau van de klas en is de extra ondersteuning niet meer nodig. Deze extra begeleiding komt dan te vervallen. Als uw kind niet genoeg vooruitgegaan is, blijft uw kind in het dyslexietraject. Uw kind krijgt dan opnieuw zes maanden extra ondersteuning in en buiten de klas. De extra ondersteuning wordt op dezelfde manier vormgegeven als tijdens de eerste periode.

3.1.4 Derde meting

Na het tweede half jaar ronden we het dyslexieonderzoek af met een laatste, derde meting. Er zijn twee mogelijkheden. Het kan zijn, dat uw kind de achterstand bijna of helemaal heeft ingelopen. De problemen zijn niet hardnekkig, ze zijn immers verdwenen of verminderd. In dat geval heeft uw kind geen dyslexie. U bespreekt met de leerkracht wat dit betekent voor het werken en leren in de klas. Niet alle kinderen gaan voldoende vooruit. Sommige kinderen hebben zelfs na een jaar intensieve ondersteuning nog steeds heel veel moeite met lezen en spellen. Als dat zo is, dan is verder onderzoek naar dyslexie noodzakelijk. In het volgende hoofdstuk leest u daarover meer.

Na afronding van het dyslexietraject vervalt de ondersteuning bij Gwendolyn. Als u dat wilt, kunt u bij een externe remedial teacher bijlessen regelen. Wij kunnen u daarbij helpen. De kosten voor deze bijlessen betaalt u zelf.

3.2 Dyslexieonderzoek

Wanneer uit de derde meting blijkt dat uw kind na een jaar intensieve ondersteuning nog steeds heel veel moeite heeft met lezen en spellen, dan is verder onderzoek naar dyslexie noodzakelijk. Het dyslexieonderzoek wordt uitgevoerd door een externe instantie. Onze school werkt vooral samen met het IWAL en het RID. Om het onderzoek te kunnen doen, heeft het onderzoeksbureau de gegevens van uw kind nodig. Inge Griffioen en Maaïke van den Akker maken samen met Gwendolyn Trompert het leesdossier van uw kind in orde. Zij vragen u een ouder-vragenlijst in te vullen. Wanneer het dossier compleet is, sturen wij alle stukken naar het onderzoeksinstituut. Het onderzoeksinstituut onderzoekt of er inderdaad sprake is van dyslexie. Zij nemen hierover contact met u op. Wanneer het onderzoeksinstituut constateert dat er sprake is van dyslexie, krijgt uw kind hiervoor een diagnose en een dyslexieverklaring.

Sommige kinderen hebben een milde of lichte vorm van dyslexie. Als dat voor uw kind geldt, dan heeft hij alleen recht op ondersteuning en de inzet van hulpmiddelen in de klas. U leest hierover meer in het volgende hoofdstuk. Als u dat wilt, kunt u bij een externe remedial teacher bijlessen regelen. Wij kunnen u daarbij helpen. De kosten voor deze bijlessen betaalt u zelf.

Als het onderzoeksbureau constateert dat uw kind ernstige dyslexie heeft, dan heeft hij een periode recht op gratis remedial teaching. De onderzoeksinstantie vertelt u wie de remedial teaching geeft, waar het is en hoe lang uw kind er recht op heeft.

4 Dyslexie.... en dan?

- gebruik van een leesliniaal of loefliniaal
- mondelinge afname van toetsen
- meer tijd om toetsen te maken
- aangepaste normering van spelfouten
- minder lees- en schrijfwerk

Als uw kind dyslexie heeft, mag hij ook gebruik maken van Kurzweil. Kurzweil is compenserende software voor lees- en schrijfproblemen zoals dyslexie. Onze school heeft goede ervaringen met het gebruik van Kurzweil en heeft daarom een schoollicentie aangeschaft.

Om te kunnen werken met Kurzweil heeft uw kind een laptop nodig. U moet deze zelf aanschaffen. Als u meer informatie wilt over Kurzweil, dan kunt u hiervoor terecht bij Inge Griffioen of Maaïke van den Akker.

Als uw kind vanwege zijn dyslexie bijles krijgt bij een externe remedial teacher, dan zorgen wij ervoor dat deze bijlessen goed aansluiten bij het werk op school. We hebben hiervoor overleg met u en de remedial teacher van uw kind.

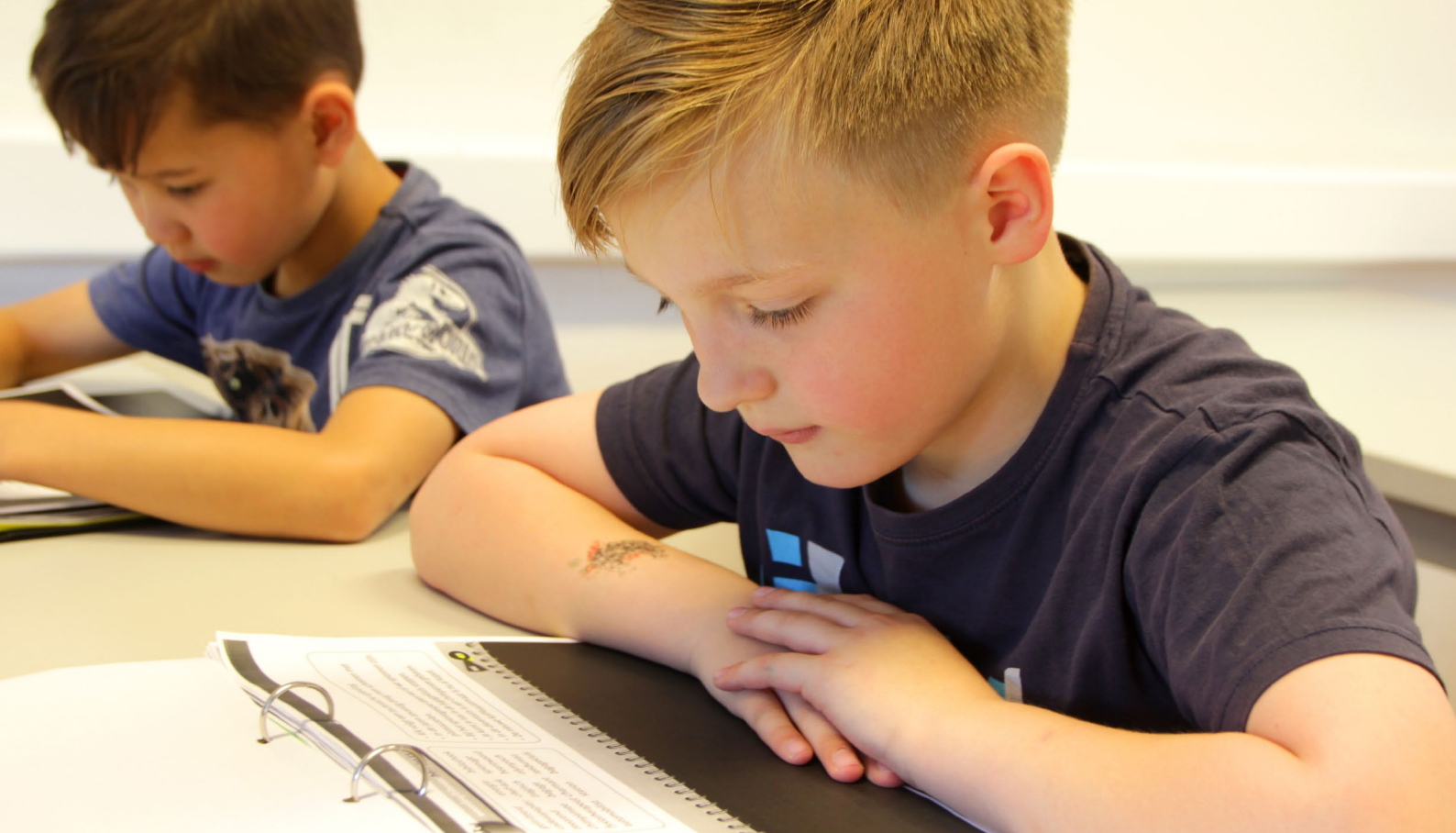
Het onderzoeksbureau heeft geconstateerd dat uw kind dyslexie heeft. Uw kind heeft een dyslexieverklaring. Het is belangrijk dat wij een kopie krijgen van de dyslexieverklaring van uw kind. Daarna bespreken we samen met u en uw kind welke aanpassingen er in de klas gedaan worden. Denk bijvoorbeeld aan:

- vergrotingen van lesmateriaal
- voorlezen van teksten en toetsen door leerkracht en/of leesmaatje

5 Vragen?

In deze gids heeft u gelezen hoe wij kinderen met lees- en spellingproblemen helpen en ondersteunen. Heeft u nog vragen? Neem dan contact op met de leerkracht van uw kind, of met een van onze intern begeleiders. De contactgegevens van alle teamleden vindt u op www.fontein-octant.nl/nl/ouderinformatie/ons-team

christelijk basisonderwijs
OCTANT
samen bereik je meer

Fontein

Steenillaan 2, 2496 PN Den Haag
Tel: 015-3106066, info.fontein@octant.nl

www.fontein-octant.nl